

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГО «ХАРКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ВІДДІЛЕННЯ АСОЦІАЦІЇ
СТОМАТОЛОГІВ УКРАЇНИ»

40 років відновлення кафедри ортопедичної стоматології Харківського національного медичного університету

ПИТАННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

*Збірник наукових праць
Випуск 15*

**МАТЕРІАЛИ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ»,
ПРИСВЯЧЕНІЙ 40-РІЧЧЮ ВІДНОВЛЕННЯ КАФЕДРИ ОР-
ТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ХАРКІВСЬКОГО НАЦІО-
НАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
Харків, 6-7 грудня 2019 р.**

Харків
2019

УДК 616.31 (081/082)

ББК 56.6

П 35

Редакційна колегія: проф. Є.М. Рябоконт (відповідальний редактор), ас. Б.Г. Бурцев (відповідальний секретар.), проф. С.М. Григоров, проф. Г.Ф. Катурова, проф. Р.С. Назарян, доц. В.В. Ніконов, проф. Г.П. Рузін, проф. І.І. Соколова, проф. І.В. Янішен

Рецензенти: професор А.В. Самойленко – зав. каф. терапевтичної стоматології ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»; професор В.І. Гризодуб – зав. каф. ортопедичної стоматології № 1 Харківської медичної академії післядипломної освіти МОЗ України.

П 35 **Питання експериментальної та клінічної стоматології:** Зб. науч. праць. – Вип. 15. /Редкол.: Є.М. Рябоконт (відп. ред.) та ін.; МОЗ України, Харк. нац. мед. ун-т. – Харків: ФОП Бровін О.В., 2019. – 204 с. ISBN 978-617-7738-67-0

Затверджений та рекомендований до видання Вченою радою Харківського національного медичного університету (протокол № 10 від 21.11.2019 р.)

Збірка наукових праць присвячена 40-річчю відновленню кафедри ортопедичної стоматології Харківського національного медичного університету. У ній представлені матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасні проблеми ортопедичної стоматології», присвяченій 40-річчю відновлення кафедри ортопедичної стоматології Харківського національного медичного університету (6-7 грудня 2019 р.). Збірка включає результати наукових досліджень по актуальним проблемам стоматології. У випуск включені праці фахівців, які виконані на кафедрах стоматологічного профілю та суміжних дисциплін медичних ВНЗ і установ післядипломної освіти лікарів, а також в практичній охороні здоров'я. У них відбиті експериментальні, теоретичні і клінічні питання сучасної стоматології.

Автори виражають подяку за допомогу в публікації збірки ГО «Харківське обласне відділення Асоціації стоматологів України» (Президент – професор Є.М. Рябоконт)

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 11,86. Тир. 300 прим. Зам. 688-19.
Видавець та виготовлювач ФОП Бровін О.В.
61022, м. Харків, вул. Трінклера, 2, корп.1, к.19. Т. (057) 758-01-08, (066) 822-71-30
Свідоцтво про внесення суб'єкта до Державного реєстру
видавців та виготовників видавничої продукції серія ДК 3587 від 23.09.09 р.

СТИЛЬ®
ИЗДАТ
ТИ ПО Г РА Ф И Я
www.stil-izdat.com

ISBN 978-617-7738-67-0

УДК 616.31 (081/082)
ББК 56.6

© Харківський національний медичний університет
© ГО «Харківське обласне відділення Асоціації стоматологів України»

Фліс. – Вінниця : НОВА КНИГА, 2007. – 312с. 6.Снагина Н. Г. Рецидивы аномалий прикуса у детей с нарушениями функции мышц околоушной области / Н. Г. Снагина, Е. А. Сальковская, С. М. Липец // *Стоматология*. – 1976. – № 4. – С. 70–72. 7.Смаглюк Л. В. Сучасні методи лікування дистальної оклюзії зубних рядів. Помилки та ускладнення : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра мед. наук : спец. 14.01.22 "Стоматологія" / Л. В. Смаглюк. – Полтава, 2006. – 33 с. 8.Чухрай Н. Л. Потреба в ортодонтичному лікуванні у дітей Львівської області / Н. Л. Чухрай, Е. В. Безвушко // *Український стоматологічний альманах*. – 2007. – № 2. – С. 48–51. 9.Singh G.D. Soft tissue changes in patients Class 2 division 1 malocclusions treated using Twin Block appliances: finiteelement scaling analysis / G.D.Singh, W.J. Clark // *European Journal of Orthodontics*. – 2003. Vol.25, № 3. – P. 225-230. 10.Wong M.L. Craniofacial morphology, head posture, and nasal respiratory resistance in obstructive sleep apnoea: an inter-ethnic comparison / M.L. Wong, A. Sandham, P.K. Ang // *Europ. J Orthodontics*. – 2005. –Vol. 27, № 1. –P.91-97.

Segal M.M.

ORTHODONTIC APPLIANCES UNITS IN THE RETENTION PERIOD OF ORTHODONTIC TREATMENT OF MALOCCLUSION CLASS 2.

Danylo Halytsky Lviv National Medical University, Ukraine

Preventing relapse after orthodontic treatment remains a topical issue in the realities of practical dentistry that every doctor encounters.

The purpose of the study was to study the effectiveness of the use of orthodontic appliances structures in the retention period of orthodontic treatment of malocclusion class 2.

Orthodontic appliances as retentive devices were applied in 49 patients after the active phase of orthodontic treatment and their effect on functional pathology accompanying dental jaw deformities, including oral breathing, bad habits, etc., was analyzed.

Conclusions. In the presence of functional pathology that accompanies the malocclusion class 2, it is advisable to use orthodontic appliances devices as retainers and consider such constructions as the method of choice to stabilize the results achieved after the orthodontic treatment.

Keywords: orthodontic appliances, malocclusion class 2, retainer.

УДК 616.31-071.2:577.112]:331.43

Сидоренко О.О.

МАЙБУТНІ ПОКАЗНИКИ ВИКОРИСТАННЯ БІОЛОГІЧНИХ МАРКЕРІВ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПРОФІЛАКТИЧНОГО СТОМАТОЛОГІЧНОГО ОГЛЯДУ У ОСІБ ПРАЦЮЮЧИХ В ЗГУБНИХ УМОВАХ

Запорізький державний медичний університет, Україна

Вступ. Профілактика стоматологічних захворювань достатньо актуальна, оскільки результати численних досліджень показують, що інтенсивність основних стоматологічних захворювань серед населення досить висока, в зв'язку з чим були розроблені необхідні профілактичні протоколи, задля попередження розвитку майбутніх нозологічних проблем. Головним критерієм в сучасній превентивній стоматології є співвідношення часу, за який лікар-стоматолог встигне попередити хворобу, користь від проведених заходів по заданому протоколу профілактики та

ризика несвоєчасного попередження. Всі ці критерії можливо мінімізувати, отримавши ефективні результати запобігання нозології. Адже саме знайомі нам профілактичні протоколи можливо удосконалити оптимізуючі їх сучасними методиками роботи з біомаркерами, молекулами, що використовуються в якості ідентифікаторів різних захворювань та фармакологічної реакції організму на лікування.

Численними дослідженнями підтверджено, що вплив на загальний стан здоров'я населення таких факторів як соціально економічних (матеріальна забезпеченість, харчування, рівень освіти, доступ до медичного обслуговування), психологічні (стресові ситуації, поведінка, пов'язана зі здоров'ям, низький рівень мотивації сім'ї до виконання рекомендацій лікаря-стоматолога) взаємо пропорційно впливають на стоматологічне здоров'я пацієнтів.

В стоматологічній практиці все більшого значення набуває профілактична діяльність, як місцева так і системна, де основною метою є усунення чинників шкідливо впливаючих на здоров'я пацієнтів та катастрофічні наслідки у разі течії захворювання.

Мета роботи. Метою нашого дослідження було визначення зміни концентрації лактоферина, кателицидина, вітаміна D та вітамін D-зв'язувального білку в порожнині рота при різноманітних стоматологічних захворюваннях та обґрунтування необхідності впровадження в протокол профілактичного огляду використання біомаркерів.

Об'єкти і методи: обстежено 100 пацієнтів, що спостерігались на базі стоматологічних кабінетів поліклінік. Пацієнти були розділені на дві групи: клінічну, яку складала 50 пацієнтів, що працювали в шкідливих для здоров'я умовах та контрольну групу із 50 пацієнтів із фізіологічно-нормальними показниками здоров'я і відсутністю стоматологічних патологій.

Результати. В ротовій рідині визначили вміст лактоферину, вітаміна D, вітамін-D-пов'язуючого білка. Проведеними дослідженнями було встановлено, що у осіб, які працюють у шкідливих умовах було зареєстровано значне збільшення концентрації лактоферину (більш ніж на 60%) в ротовій рідині в порівнянні з контрольною групою. Відомо, що лактоферин- полі функціональний білок із сімейства трансферинів, що синтезується епітеліальними клітинами і в якості одного з компонентів імунної системи міститься в різних секреторних рідинах: слині та різних секреторних залозах. В ясенній рідині концентрація ЛФ значно варіює з урахуванням активності запального процесу в порожнині рота, будучи вище ніж у здорових пацієнтів. У хворих з патологією пародонта можливе спостереження негативної кореляції між кількістю в слині патологічних мікроорганізмів і вмістом ЛФ. Можливе зменшення в слині вмісту лактоферину після стоматологічного лікування.

Паралельно з підвищенням вмісту лактоферина, було зафіксовано падіння концентрації Вітаміну D (більше, ніж на 80%). Потрібно відзначити, що даний патобіохімічний перебіг відбувався на фоні зниження концентрації вітаміну - D - зв'язуючого білка, в середньому на 45% по відношенню до контрольної групи).

Представлені зміни в метаболізмі вітаміну D, на наш погляд, є цінними

в розумінні патогенезу захворювань у ротовій порожнині, так і з метою клініко-діагностичного застосування.

Таким чином, до теперішнього часу встановлена провідна роль VD у формуванні кісткової системи та визначено основні механізми біологічних ефекторів VD, спрямованих на забезпечення кісткоформування, за якими лікар-стоматолог може визначити наявність патології і бути стратегічно обізнаним в комплексному підході до тої чи іншої проблеми в порожнини рота.

Висновки: таким чином, у ході проведення досліджень нами було встановлено статистично значущі зміни концентрації вітаміну Д, вітамін-Д зв'язуючого білка, а також лактоферину у осіб які працюють у шкідливих умовах. Отримані нами результати, визначають перспективність досліджень в цьому напрямку, для розробки інформативних методів діагностики, а також розробки ефективних методів профілактики захворювань ротової порожнини у осіб, які працюють у шкідливих умовах.

Література. 1. Гришин Д.В., Соколов Н.Н. Дефензини – естественные пептидные антибиотики высших эукариот // Биомедицинская химия. – 2014. – № 4. – С. 438–447
2. Nikolaev A.A., Suharev A.E. Problemy reprodukcii. – Problems of reproduction. 2015; 6:25–30p. 3. Makeeva I.M., Smirnova T.N., Chernousov A.D., Romanchenko A.I., God'dman I.L., Sadchikova E.R. Stomatologija. – Stomatology. 2012;4:66-71 4. Кулакова Е.В., Елизарова В.М., Пампура А.Н. Эндогенные антимикробные полипептиды – факторы неспецифической защиты организма // Российский стоматологический журнал. – 2012. – № 6. – С. 42–45. 5. Suharev A.E., Ermolaeva T.N., Beda N.A., Krylov G.F. Klinicheskaja laboratornaja diagnostika. – Clinical laboratory Diagnostics. 2009;4:38-39.

Abstract. The article is devoted to the disclosure and analysis of the use of biological markers in carrying out preventive dental examination in persons working in adverse conditions

The purpose of our study is to determine the change in the concentration of lactoferrin, cathelicidin, vitamin D and vitamin D-binding protein in the oral cavity in various dental diseases and justify the need for the introduction of a prophylactic review of the use of biomarkers.

As a result of the study, the cities of lactoferrin, vitamin D, vitamin D-binding protein were identified in the oral fluid. It was found that persons working under adverse conditions had a significant increase in the concentration of lactoferrin (more than 60%) in the mouth compared to the control group. It is known that lactoferrin-poly is a functional protein of the transferrin family, which is synthesized by epithelial cells and as a component of the immune system is contained in different secretory fluids: saliva and different secretory glands.

УДК 616.314.18-002.4-031.7-06:616-008.8:616-097

Силенко Г.М., Скрипников П.М., Силенко Ю.І.

КЛІНІКО-ІМУНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ГЕНЕРАЛІЗОВАНОГО ПАРОДОНТИТУ У ОСІБ З ДЕФЦИТОМ СЕКРЕТОРНОГО ІМУНОГЛОБУЛІНУ А (ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ).

Українська медична стоматологічна академія, Полтава, Україна

Актуальність. За даними різних авторів (Зубкова Н.В., 2007; Цепов Л.М., 2008; Грудянов А.И., 2006; Белоклицкая Г.Ф., 2010, Гончарук Л.В.,

<i>Пилипів Н.В. Систематизація розташування ретенуваних зубів на основі рентгенологічного дослідження.....</i>	<i>113</i>
<i>Пірчак І.Д., Костенко С.Б. Планування незнімних ортопедичних конструкцій на основі кт діагностики.....</i>	<i>121</i>
<i>Pogorila A.V., Yanishen I.V., Berezha O.O., Andrienko K.Y. Comparative evaluation of orthopedic treatment of patients with partial and complete absence of teeth according quality of life.....</i>	<i>123</i>
<i>Погоріла А.В., Янішен І.В., Шепенко А.Г., Андрієнко К.Ю. Обґрунтування використання світлотвердіючих матеріалів в клініці ортопедичної стоматології на основі даних фізико-механічних властивостей.....</i>	<i>125</i>
<i>Походенько-Чудакова И. О., Коришкова Е. Б. Обоснование проведения исследования по вопросу диспансеризации пациентов с очагами хронической одонтогенной инфекции.....</i>	<i>127</i>
<i>Прокопенко О. С., Беляєв Е. В. Лінійні та кутові телерентгенографічні показники за методикою А.М.Schwarz в українських дівчат юнацького віку з ортогнатичним прикусом та різними типами обличчя.....</i>	<i>132</i>
<i>Ромашкіна О.А. Застосування довготривалого тимчасового шинування при комплексному лікуванні патології пародонту.....</i>	<i>134</i>
<i>Рябокоть Є.М., Волкова О.С., Токар А.А., Канунік Т.С., Волкова І.Є. Аналіз ефективності застосування препаратів «Фтор-люкс» і «Десенсетин» при лікуванні гіперестезії зубів у хворих із захворюванням пародонту.....</i>	<i>135</i>
<i>Рябокоть Е.Н., Волкова О.С., Токар А.А., Канунік Т.С., Волкова И.Е. Анализ эффективности применения иммуномоделирующего антисептика «Мирамистин» в комплексном лечении заболеваний пародонта.....</i>	<i>137</i>
<i>Рябушко Н.О., Дворник В.М. Оцінка ферментативної функції у пацієнтів з порушенням мікроциркуляції в порожнині рота.....</i>	<i>138</i>
<i>Сегал М.М. Моноблокові апарати у ретенційний період ортодонтичного лікування дистального прикусу.....</i>	<i>140</i>
<i>Сидоренко О.О. Майбутні показники використання біологічних маркерів при проведенні профілактичного стоматологічного огляду у осіб працюючих в згубних умовах.....</i>	<i>142</i>
<i>Силенко Г.М., Скрипников П.М., Силенко Ю.І. Клініко-імунологічні аспекти генералізованого пародонтиту у осіб з дефіцитом секреторного імуноглобуліну А (Огляд літератури).....</i>	<i>144</i>
<i>Силенко Б. Ю., Дворник В. М., Силенко Ю.І. Визначення параметрів водорозчинності і водопоглинання базисної пластмаси з модифікованою повехнею.....</i>	<i>148</i>
<i>Сорокопуд І.В., Балоба О.Е., Гангур І.Ю., Оплетя С.І. Особливості взаємозв'язку між станом тканин пародонта та виникненням захворювань шлунково-кишкового тракту.....</i>	<i>151</i>
<i>Стецик А.О., Жеро Н.І. Корекція висоти прикусу у осіб з патологічною стертістю зубів.....</i>	<i>154</i>
<i>Стецик М.О., Гончарук-Хомин М.Ю., Романова Ю.Г. Особливості мікробіому порожнини рота хворих на пародонтит, які постійно проживають на радіаційно-забрудненій території.....</i>	<i>155</i>
<i>Татаріна О., Іванов Р. Оцінка оклюзійних та артикуляційних співвідношень зубних рядів за допомогою функціональних методів при протезуванні мостоподібними протезами.....</i>	<i>157</i>
<i>Томілін В.Г. Клініко-лабораторна техніка виготовлення внутрішньо-ротових індивідуальних зубоясенних запобіжників за удосконаленою методикою.....</i>	<i>164</i>
<i>Фастовець О. О., Гур'єв Ю. С. Математичне обґрунтування конусності препарування зубів у хворих на генералізований пародонтит.....</i>	<i>166</i>
<i>Фастовець О. О., Сапальов С. О. Вплив типу атрофії нижньої беззубої щелепи на розподіл напружено-деформованих станів при виготовленні повних знімних конструкцій.....</i>	<i>169</i>
<i>Фастовець О.О., Лукаш А.Ю. Аналіз показників матриксних металопротейназ в ліку-</i>	